

Πομμερανίας, ἀπὸ δὲ τῆς κληρονομικῆς τῶν τῆς
 Ω'ρανικῆς ἡγεμονίας τὴν Μοιρσίαν (α), τὸ Κομη-
 τᾶτον τῆς Λίγγης (β), τὴν αὐτόνομον ἡγεμο-
 νίαν τῆς Ἑρσαλίας (γ), ὁμῶς μὲ ἄλλας ἡγεμονίας
 καὶ τῶν τόπων. Ἐπειδὴ τοιαύτην σοφὴν διοίκησιν εἶχεν ἡ
 Πρῶσιακὴ Ἐπικράτεια ἀκόμη καὶ εἰς τῆς μετέπειτα
 χρόνους, δὲν πρέπει νὰ θαυμάσῃ τις, ἂν συνέδρα-
 μον ἐκεῖ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἀνθρώπων
 ἀπὸ τῆν Γαλλίαν, Γερμανίαν (δ), Ἑλβετίαν, καὶ
 ἄλλων τόπων, ἐλπίζοντες αὐτῶς μὲ πληροφορίαν τὴν
 εὐτυχίαν των· ἡ ἀκριβεστάτη τάξις καθ' ὅλα τὰ μέ-
 ρη τῆς πολιτείας, ἣτις ἐφάνη μετὰ τὰ θάνατόν τε,
 ἐπεκύρωσε πολλάκις τὴν μεγάλην ὑπόληψιν, εἰς
 τὴν ὁποίαν εἶχον κοινῶς ὅλοι τὸν Φριδέρικον Γουλ-
 λιέλμου (ε).

60.

Τὰ αὐτὰ ἴχνη τῆ πατρός τε ἀκολοθῶν Φριδέρι-
 κος ὁ β', ὁ καὶ Μόνος ἐπικληθεὶς, ἔδειχνε τὴν αὐ-
 τὴν φρόνησιν τῆ πατρός εἰς ὅλας τε τὰς ἐπιχειρή-
 σεις, ὥστε τὸ ὄνομά τε ἔμεινεν εἰς τῆς μεταγενεσέ-

(α) Mörs. (β) Lingen. (γ) Heerstall.

(δ) Ausführliche Historie der Emigranten aus
 Salzburg.

Nachlese zu der Salzburgerischen Emigranten
 Wanderschaft.

(ε) Büschings Magazin, Th. X.

ρης ἀθάνατον. Ὅσας ἐπερχίας ἐκληρονόμησεν ὄχι μόνον ἀκλονήτως τὰς ἀποκατέστησεν, ἀλλὰ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὰς πολὺ περισσοτέραν ἔκτασιν, νικήσας μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ ἀξιόθαύμασον γενναιότητα, ὅσα ἐμπόδια προήρχοντο ἀπὸ πολλῶν καὶ δυνατῶν ἐχθρῶν τε (α). Μὲ τῶν λοιπῶν τόπων τε, ἑξαιρημένων τῶν Γεδάνων (β), καὶ τῶν Θορένων (γ), ἠνώσε τὴν Πολωνικὴν Πρυσσίαν ἐντάμα μὲ τὸ μέρος τῆς μεγάλης Πολωνίας. Κατὰ δὲ μίμησιν τῶν πατρῶν τε, ὅσιν διώρισεν τὸν πολιτικὸν Βασιλεὺς Κοκκήγιον Cosceji νὰ ἐρευνήσῃ τὰ νομικὰ εἰς ὅλην τὴν βασιλείαν, καὶ νὰ συντέμῃ τὰς συνήθως πολυδαπάνους κρισολογίας, ἐπρόσβαξε νὰ συνταχθῇ νέον τι νομικὸν, κατὰ τὸ ὁποῖον νὰ φυλάττηται ἡ δικαιοσύνη, καὶ νὰ ἀποφεύγῃ παντὸς εἴδους βάσανοι καὶ τυραννίαι τῶν ὑπηκόων τε· ἠγωνίσθη νὰ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων, νὰ περιορίσῃ τὴν

(α) Ἴδὲ τί ἐπέγραψαν εἰς μνημεῖον Φριδερίκου τῶν β'. Πρυσσίας βασιλέως.

Regierte v. J. 1740—1786.

Zum Olymp stieg Er

Längst den Halbgöttern beygezählt

empor,

Der König

der Weise.

(β) Danzig. (γ) Thorn.

εἰσαγωγὴν ξένων φορτίων, καὶ ἐκ τῆς ἐναντίας τὴν ἀποκατασῆσθαι πληρέστερα, καὶ τιμιώτερα τὰ τῶν ὑπηκόων τε, ὥστε νὰ πωλῶνται καὶ εἰς ξένους τόπους. Ἐπρόσβαξε γὰρ γεωργηθῶσιν οἱ ἐν Πομμορενία βάλτοι τῆς Οὐδέρης ποταμῆς, ἐχάρισεν εἰς τινὰς ὑπηκόους τε, καὶ ἀκόμη εἰς ὀλοκλήρους κοινότητας, πολὺ μέρος ἐξ ἐκείνων τῶν βάλτων, εἰς δὲ τὴν νέαν κατοίκους ἐχάρισε δεκαπέντε καὶ ἔτι πλειοτέρων χρόνων ἀσυδοσίαν, τὴν ἠλευθέρωσεν ἀπὸ ὅλας τὰς στρατολογίας καὶ καταγραφὰς, τὴν ἔδωκεν ἰδιαιτέρας ἐργασίας καὶ δικαιώματα, καὶ ἔτι μετέβαλεν ὅλην ἐκείνην τὴν ἀκαρπὸν χώραν εἰς εὐφρόσυνον τόπον συγκεῖμενον ἀπὸ πενήκοντα ἐννέα κοινότητας χωρίων καὶ ἐπέκεινα, ἀπὸ ποιμνία, καὶ ἕτερα ὠφέλιμα κτήματα. Διὰ τὰ ἐργασηριακὰ γενικῶς, καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν μεταξωτῶν τῆς Πρωσσίας, ἔδαπάνησεν ὁ ῥηθεὶς Φριδέρικος μεγάλας ποσότητας. Ἐκτὸς τούτων κατέβαλεν ἰδικά τε χρήματα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἠγόραζε παντὸς εἴδους ξένον καὶ ἐντόπιον μετάξι, καὶ ὕστερον τὸ ἐπωλῆσεν εἰς τὴν χειροτέχνας μὲ προθεσμίαν ἕξ καὶ ἐννέα μηνῶν, λαμβάνων παρ' αὐτῶν πολλὰ ὀλίγην προμήθειαν (α). Ἐκτὸς τούτων σιμὰ τῆς κυρίας τιμῆς τῶν ἐργασμένων μεταξωτῶν ἐπληρώθησαν ἕξ ἕως ὀκτώ τὰ ἑκατὸν ὑπερτιμήμα-

(a) Provision.

τα (α). Τὰ περὶ κατασκευῆς τῆς μεταξίς ἐκδοθέν-
 τα διαγράμματα ἔκαμον τὴν καλίσην ἐνέργειαν,
 ἐπειδὴ εἰς ὅλης τῆς τόπης τῆς Πρωσίας κατὰ τὸ
 1782 ἔτος ἔγεινεν, ὡς περιγράφουσιν, 11000 λι-
 τρῶν (β) μετάξι (γ)· μὲ ὄχι ὀλιγωτέραν προσο-
 χὴν καὶ ἐπιμέλειαν ἐφρόντισε καὶ διὰ τὰ ὑαλουργεῖα,
 καὶ σιδηρουργεῖα, καὶ χαρτομύλης, ὁμοίως καὶ διὰ τὴν
 κατασκευὴν διαφόρων εἰδῶν χαρτίς, διὰ τὰ χαλκεῖα
 καὶ ὀρειχαλκεῖα (δ), καὶ ῥουχοργεῖα (ε), καὶ
 καμήλοτρυγεῖα (ς), καὶ λινουργεῖα· πόσον δὲ
 πρὸ πάντων τὰ λινουργεῖα ἐπληθύνθησαν ἐπὶ τῆς βα-
 σιλείας τε, τὸ μαρτυροῦσι τόσα καὶ τόσα ὑφαντήρια
 παντὸς εἴδους λιναρίων. Ὅταν δὲ ἔλαβε τὴν Σιλε-
 σίαν, ἤτοι κατὰ τὸ 1742 ἔτος διὰ τῆς ἐν Βρεσλα-
 βία γενομένης εἰρήνης, ἐσυμποσῶντο περίπερ 12000

(α) Τὰ ἰταλιστὲ λεγόμενα πρέμια.

(β) Τῶν γερμανιστὲ λεγομένων πφεντίων (Pfund).

(γ) Ἴδε 1. Büschings Reise nach Re Kahn.

2. Nicolai Beschreibung von Berlin und
 Potsdam.

3. Jacobson Schauplatz der Zeugmanufac-
 turen. Th. III.

(δ) Ἐργαστήρια (fabriche) τῆς χαλκώματος, καὶ Παμ-
 φύλλε.

(ε) Ἐργαστήρια (fabriche) ῥέχων.

(ς) Ἐργαστήρια πραγμάτων ἐκ τριχῶν καμήλου, ἢ
 κίγος.

ὕφαντήρια, τὰ ὅποια εἰς τὴν ἐξῆς χρόνον τῆς εἰρήνης ὑπερέβησαν τὸν ἀριθμὸν τῶν 20000 (α). Μετὰ τὴν κυρίευσιν τῆς ἡγεμονίας τῆς Ἀνατολικῆς Φρισίας ἐκήρυξε τὴν Ἐμβσαν ἐλεύθερον λιμένα, διεμοίρασε διπλώματα ἐλευθερίας εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐταιρείας τῶν Σινῶν, καὶ Βενγάλης, τὰ ὅποια ἐπαραινύσαν ἐντοπίους καὶ ξένους νὰ ἔμβωσιν εἰς ταύτας τὰς ἐταιρείας. διὰ νὰ εὐκολύνῃ δὲ τὸ ἐμπόριον κατεσκεύασε πολλὰς ὠφελίμους ὑδραγωγὰς εἰς τὸν Ὄδερρον, καὶ ἔκαμε πλεύσιμον τὴν Φύνιακ διώρυγα (β), ἣτις ἐκὼνει τὸν Ἀῦελον (γ) μὲ τὸν Ὄδερρον. Διὰ τῆς φρονίμου καὶ ἐδραίας τῆς πολιτείας ἐμπόρεσεν ὅχι μόνον νὰ κρατῆ ἐλεύθερον τὸ ὑπήκοόν τῃ ἀπὸ νέων φόρων καὶ εἰς αὐτὰς τὰς δεινοτάτας περιστάσεις, καὶ νὰ ἀποφεύγῃ παντὸς εἴδους χρεὴ τῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ ὅποταν μετριώτεροι περιστάσεις τῆς ἐστυγνώριαν, νὰ καταβάλλῃ κατὰ μέρος τὸ περισσεύμα τῶν προσόδων τῆς, τῆς ὁποίας μέρος νὰ σέλλῃ διὰ νὰ ἀναρρέῃ εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς βασιλείας τῆς διαφόρων ὀχετῶν.

61.

Κατὰ τὸ 1787 ἔτος ὁ διάδοχός τῃ Φριδέρικος

(α) Sinapius, kaufmännische Hälte.

Ἴδὲ ἔτι Justi, Büsching u. Jacobsons Schauplatz der Zeugmanufacturen.

(β) Fühner. Canal. (γ) Havel.

Γαλιέλμος ο β'. συνενόηθεις με̄ ἄλλας δυνάμεις κατέφυγεν εἰς τὰ ὄπλα, διὰ ν' ἀνορθώσῃ ἐκ δευτέρου τὴν εἰς τὸ βελγικὸν ἀνατραπεισαν τάξιν τῶν πραγμάτων· ὅθεν τὸν ἀκόλουθον χρόνον ἐβίασε τὸν βασιλέα τῆς Δανίας καὶ παύσῃ τὸν κατὰ τῆς Σηκίας πόλεμον, ἐνήργησε τὴν κατὰ τὸ Ραϊχένβαχον (Reichenbach) τῆς Σιλεσίας μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πόρτας εἰρήνην, ἔλαβεν ὑπὸ τὸν κυριότητά τ' ἕνα μέρος τῆς Πολωνίας ὁμῶς καὶ τὸ Γέδανον καὶ Θόρνον· τέλος ἔκλεισε κατὰ τὸ 1795 ἔτος εἰς τὰ Βασίλεια ἰδιαιτέραν εἰρήνην με̄ τὴν Γαλίαν.